

Boerenpastor Jack Steeghs: oog voor de boer als mens

Boerenzoon Jack Steeghs nam begin jaren negentig het varkensbedrijf van zijn ouders over, maar gooide het na een aantal jaar over een heel andere boeg. Sinds kort werkt hij als 'boerenpastor'. "We leven in een tijd waarin beslissingen die invloed hebben op het boerenerv vaak heel ver weg genomen worden. Als boer heb ik ervaren dat het vaak meer om regels en procedures gaat dan om de mens en de historie achter het bedrijf. Besef van wie je bent en wat je belangrijk vindt in jouw positie als boer helpt om je koers te bepalen en jezelf niet kwijt te raken. Daar help ik graag bij."

Waarom deze carrièreswitch?

Ik ben geboren en getogen op een gemengd boerenbedrijf in de Brabantse Peel, en ken die wereld dus van binnenuit. Mijn jeugd viel in de jaren 60 en 70, de tijd van de ruilverkaveling en grote veranderingen in de landbouw. Een periode van optimisme, groei en vernieuwing. Begin jaren 90 nam ik het bedrijf – inmiddels een intensieve varkenshouderij – over, eerst in een maatschap, later zelfstandig. Toen sloeg de twijfel toe: heb ik de goede keuze gemaakt?

Vanwaar die twijfel?

Wat me vooral bijstaat uit het begin is het beeld van een controleur van de gemeente die met een lijst over het bedrijf liep en met een hele rij noodzakelijke aanpassingen kwam. Op zich geen irreële eisen, maar het was de technocratische manier waarop ik benaderd werd. Puur gefocust op regels, zonder aandacht voor hoe je als ondernemer in het bedrijf staat of hoe je bedrijf gegroeid is. Dat gevoel staat symbool voor de trend die ik overal zag: je moest steeds industriëler gaan werken, ik voelde me meer en meer gevangen en kwetsbaar gemaakt in een kleine wereld bepaald door inkooporganisaties, slachterijen, voederindustrie en andere belangen. Waar was ik nog als boer?

Wat ben je gaan doen?

Uiteindelijk heb ik naar mijn intuïtie geluisterd en ben theologie gaan studeren. Het was 1997, middenin de tijd van de varkenspest. Maar het bedrijf was bij de tijd en verkoopbaar zodat ik die keuze kón maken. Ik heb een hele nieuwe studie opgepakt en

een heel andere wereld verkend, maar wel vanuit de interesse: waarom doen boeren wat ze doen? Welke drijfveren hebben ze? En ook: hoe is dat verweven met spiritualiteit? Na mijn studie heb ik meer dan tien jaar gewerkt in het bisdom Utrecht. Toen na een aantal jaar de aandacht van de kerkelijke wereld voor maatschappij en platteland afnam voelde ik me er niet meer zo thuis en groeide in mij het verlangen om weer voor mezelf te beginnen. Zo kan ik aan alles wat ik ooit geleerd heb, door opvoeding, opleiding, werk en medemensen, meer recht doen.

Waarom is het zo belangrijk om je als boer vragen te stellen?

In deze tijd van transitie staan boerenbedrijven onder grote druk, terwijl er weinig aandacht is voor de belangrijkste factor achter agrarische producten: de boer en de mens achter de boer. Gangbare organisaties kunnen prima belangen behartigen, maar bemoeien zich niet met levensvragen. Kerken hebben daar in deze tijd geen aandacht of geen mensen meer voor. Terwijl vragen over je bedrijf heel erg verbonden zijn met levensvragen: wie ben je? Waar ben je op gericht – op je bedrijf, op ondernemerschap, op iets heel anders – en hoe is dat met elkaar verbonden?

Wat doe je als 'boerenpastor'?

Ik stel boeren dit soort levensvragen. Gewoon op het bedrijf. Daarbij gaat het ook over vragen over opvolging, gezondheid, bedrijfskeuzes. Omdat ik zelf als het ware in de schoenen van de boer heb gestaan snap ik snel wat er in het hoofd van een ondernemer omgaat. Ik luister, maar geef ook concrete gereedschappen en perspectieven waardoor iemand verder kan. Ik wil meer zijn dan een luisterend oor, en ook meer dan een loket naar hulpverleners. Omdat ik veel bedrijven en sectoren in een groot deel van ons land heb gezien kan ik elke boer een realistische spiegel voorhouden. Ik denk dat we met zijn allen te veel gehersenspoeld zijn met oplossingsgericht denken. Het kan erg helpen om, zoals ik het graag zeg, even te verblijven bij de problematiek, en die vanuit verschillende invalshoeken te bekijken en in gesprek te brengen.

Extra belangrijk in de Peelhorst?

Het is een tijd van transitie. De Peelhorst zit daar ook middenin. Communicatie via de oude zuilen van bank en standsorganisaties werkt niet goed meer. Vroeger komt niet terug. Wat wel weet niemand. Dat is het kenmerk van transitie. Netwerk de Peelhorst gaat over nieuwe verbindingen, tussen boeren en burgers, boeren en overheden. Ik denk dat het in deze transitieperiode extra belangrijk is om aandacht te hebben voor de individuele boer. Transitie gaat niet alleen over verschuivingen die vanachter bestuurstafels uitgezet worden. Uiteindelijk gaat het over mensen in de concrete praktijk, over hoe zij hun positie bepalen in die veranderende wereld, vanuit wie zij zelf zijn. Maar er is niet zomaar tijd en ruimte om als agrarische ondernemer af en toe stil te staan bij wat die veranderingen voor jou betekenen. Daarom hoop ik aan dit gesprek een steentje bij te dragen. Kortom, de menselijke maat van verbinding tussen nu en straks in gesprek.

Geplaatst op: 23 juni 2015 in Peelhorst Actueel (<http://www.netwerkdepeelhorst.nl/>)